

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

SOCIALMEDICIN · MILJÖFRÅGOR · HANDIKAPP

Tidskrift för
Riksförbundet för
hjärt- och lungsjuka

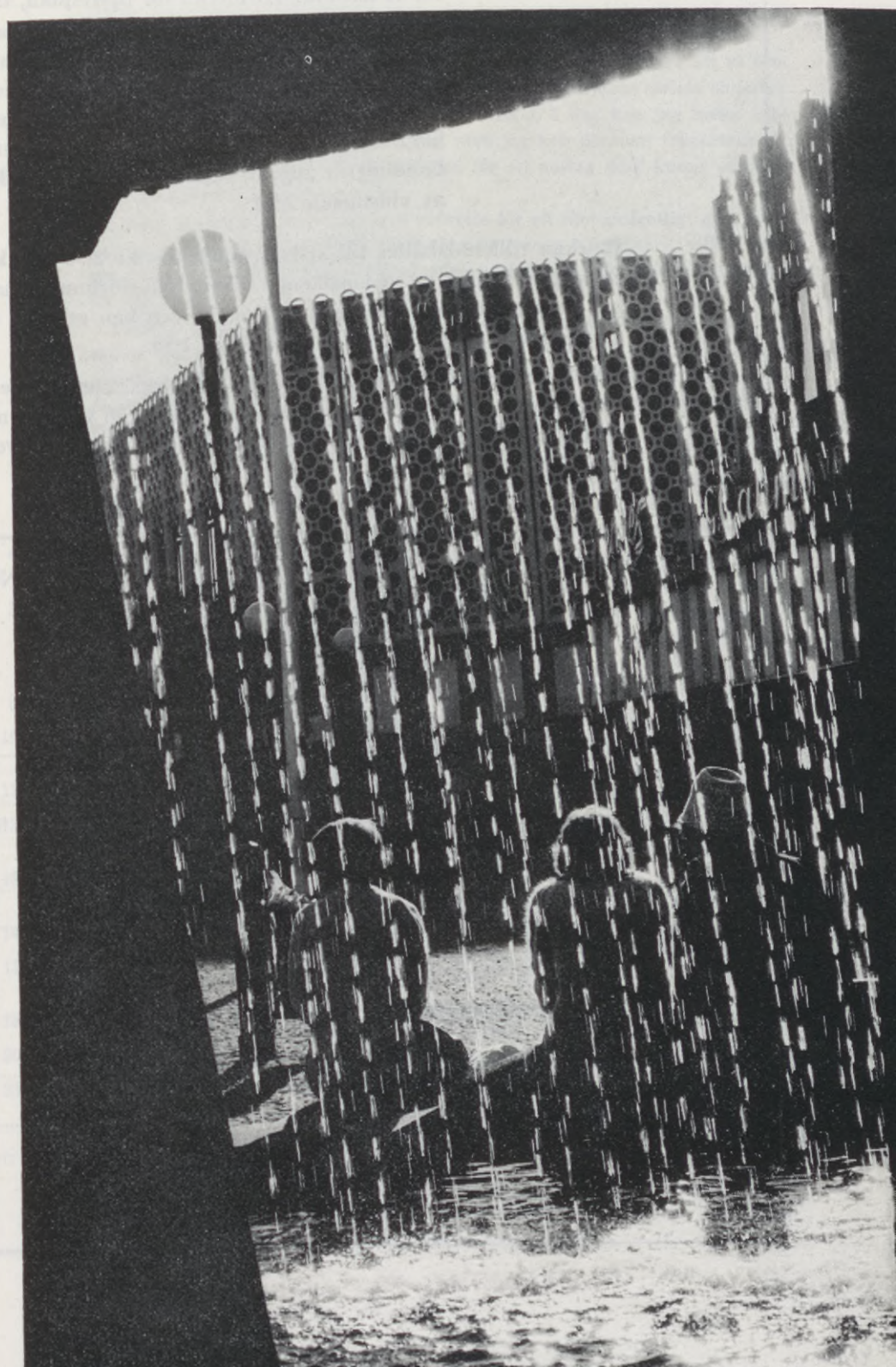
Rapporter från RHL:s
förbunds kongress
i Östersund
Sid 14—16

Årets rekreativresa
till Bulgarien
blev succé
Sid 13

Status frågar
riksdagspartierna:
vilken motion vill ni
ha igenom?
Centern, VPK och
socialdemokraterna
svarar i detta nummer

Dokumentnovell
av Erik Ransemar
Sid 18

RHL-information sid 20

nr 7 1973
augusti
pris 2:—

Identitetsbricka för hjärtsjuka

RHL kommer här med ett nytt initiativ i och med att vi lanserar ID-bricka för hjärtsjuka, från mitten av april 1973. Brickan, som är utförd i plast och har samma storlek som ID-brickan för pacemakerbärare, skall bäras i en kedja kring halsen. På brickans baksida bör bärarens namn, folkbokföringsnummer, behandlande sjukhus, ort och telefonnummer samt behandlingsår ingraveras. Brickans utseende framgår av vidstående bild.

Brickan tillhandahålles till självkostnadspris kr 2:50 och kan rekvireras genom insändandet av nedanstående talong. Riksförbundet har förhandlat fram ett förmånligt pris för gravyr av brickan och kan erbjuda detta för kr 14:—.
Porto och exp.avgift tillkommer med kr 1:50.

RHL har genom denna aktion velat tillmötesgå ett länge uttalat önskemål från hjärtsjuka att få en egen identitetsbricka. Vi tror att många kommer att känna trygghet genom att bära brickan men hoppas givetvis att ingenting skall inträffa.

Insändes till **RIKSFÖRBUNDET FÖR HJÄRT- OCH LUNGSJUKA**
Box 3196
103 63 STOCKHOLM 3

BESTÄLLNING AV ID-BRICKA FÖR HJÄRTSJUKA

Namn
tilltalsnamnet understruket

Herr Fru Frk Folkbokf.nr
år mån. dag - födelsenr

Adress

Postnr och postadress

Tel. /

Vårdats på nedanstående sjukhus år

Sjukhusets namn Tel. /

Postadress

Gravyr önskas ej

Gravyr önskas

Status nr 7/73

Status

Organ för Riksförbundet
för Hjärt- och Lungsjuka

nr 7/1973 årgång 36

Ansvarig utgivare: **Albert Fredin**

Redaktör: **Erik Ransemar**

Förbundskansli:

David Bagares Gata 3, 1 tr, Sthlm C

Postadress: Box 3196,

103 63 Stockholm 3

Telefon: 08/20 09 23, 20 09 24

Postgiro: 95 00 11 - 7

Tryckeri:

Axlings Bok- & Tidskriftstryckeri,
Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 20:—, halvår 11:—

Innehåll:

Probs	4
Ett samhälle för alla — eller bidrag och pålagor	5
Status frågar riksdagspartierna: Vilken motion vill ni ha igenom? Centern, VPK och socialdemokraterna svarar	8
Varför röker Jeppe	10
Depressioner förekommer ofta vid lågtryck	11
Du är nu på väg	12
RHL:s andra rekreativresa till Bulgarien blev också succé ..	13
Rapport från förbundskongressen i Östersund	14
Bildkryss	17
Dokumentnovell av Erik Ransemar	18
RHL-information	20
Sommarnatten vilar trygg	23

Foto sid 5, 6 och 7: *Mark Markefelt*

Foto sid 8: *Claes Wahlström*

Omslagsbild: *Keittel Ericsson*

Räcker de nya lagarna?

*Ett sammandrag av förbundsordförande Bo
Martinssons hälsningsanförande vid förbunds-
kongressen i Östersund.*

Vid förra kongressen 1970 fattade vi ett beslut om stadgeändring för att skapa möjligheter att till oss ansluta Riksföreningen för Cystisk Fibros. Vid representantskapets möte 1971 beviljades riksföreningen inträde i förbundet. Föreningens medlemsantal är ca 500 och består av föräldrar och andra anhöriga till barn med cystisk fibros. Samarbetet har blivit intimt och givande för båda parter. Ett nytt inslag i vår verksamhet under den gångna kongressperioden har varit medverkan i tillkomsten av handikappråden både på läns- och lokalplanet. Detta har ställt stora krav på vårt förbund både centralt och lokalt. Det har gällt att bevaka våra sjukdomsgruppers intressen och att se till att tillhandahålla lämpliga och intresserade medlemmar för uppgiften.

Jag har vid flera tidigare kongresser varit tvungen att beklaga att vi inte kunnat komma i gång med undersökningen av de hjärtsjukas sociala situation i den omfattning och på det sätt som vi önskat. I dag kan jag heller inte meddela, att undersökningen är i gång, man jag kan däremot rapportera att det forskningsråd, som är förutsättningen för att anslag skall kunna erhållas för ändamålet har tillsatts.

I det sammanhanget vill jag även redovisa för ett utomordentligt gott samarbete, som vi lyckats etablera med en grupp unga hjärtläkare, vilket i sin tur lett till såväl en speciell läkarkonferens i Solna och anpassningskurser för hjärtsjuka.

Under kongressperioden har konvalescenthemsverksamheten fått lov att skäras ned till sin omfattning. Detta har delvis berott på de nya krav, som myndigheterna efterhand kommit att ställa på hemmen i olika avseenden, men det har även berott på alltför låg beläggning, vilket gjort situationen ohållbar. Till vår stora glädje har emellertid betydande upprustning kunnat ske bl a med hjälp av AMS-medel på flera olika håll. Förhandlingar pågår för närvarande med socialstyrelsen om de kvarvarande hemmens framtid och våra hittillsvarande kontakter har varit ganska förhoppningsgivande.

Om ekonomin vill jag säga, att den f n är tillfredsställande men att framtiden dock är ovisst. På alla områden är det ständigt stigande kostnader. Särskilt tidskriften Status ekonomiska utveckling inger oro, men det gäller kanske för oss att här finna nya vägar. De mest betydande inkomstkällornas karaktär kan även ge oss en och annan tankeställare, men vi får väl återkomma till alla dessa problem.

Kongressens uppgift är även att dra upp linjerna för framtiden. Denna gång har vi ett utomordentligt gott material i ett betänkande avgivet av RHL:s programkommitté. Arbetet påbörjades redan under våren 1971 med en enkätundersökning för att kartlägga dåvarande förhållanden och redovisa önskemål inför framtiden. I mars 1972 samlades representanter för föreningarna på en konferens om den framtida målsättningen, organisationen och verksamheten. Frågorna har även varit föremål för studiearbete vid ett flertal regionkurser.

Programkommittén har på ett imponerande sätt systematiserat och redovisat en rad krav, som de handikappade och deras organisationer, enligt kommitténs mening bör ställa på samhället. Särskild uppmärksamhet har ägnats frågan om arbetet. Kommittén pekar särskilt på den uppdelning på arbetsmarknaden i A-lag och B-lag som är så påtaglig även i tider av högkonjunktur. I förbundsledningen vill vi särskilt understryka att man genom lagar om anställningstrygghet och införande av anpassningslag skyddar den handikappade från utslagning från arbetsplatsen. Vi hälsar med glädje den nya lagstiftningen, men frågan är om den är tillräcklig. Hur går det för dem, som överhuvud inte kommit in på någon arbetsplats. Det borde finnas möjlighet för arbetsvårdsdelegationerna i länsarbetsnämnderna att utöva någon form av tryck på företagen för att få dem att medverka. Den västtyska lagstiftningen om kvotering är kanske ett föredöme, men det har nu tyvärr blivit alltför tyst om en sådan och liknande lösningar.

Probs

Vad pressen sa om kongressen

Det osynliga handikappet — det blev det tema som pressen slog an när man uppmärksammade förbundskongressen i Östersund. *Östersunds-Posten* slog fast i en fyrspaltig rubrik: Socialmyndigheterna oförstående inför handikappen som inte märks. *Länstidningen* rubricerade: Även osynligt handikappade har behov av hjälpmedel.

Östersunds-Posten skrev bla:

"Att vara hjärt- eller lungsjuk är att ha ett handikapp som inte syns. Detta skapar också stora svårigheter på en mängd områden för de som har detta handikapp. Sociala myndigheter och tjänstemän begriper ofta inte vad det handlar om, begriper inte att det rör sig om handikapp.

— Ni ser ju inte sjuk ut. Ni sitter ju inte i rullstol. Ni behöver ingen hjälp.

Så går ofta tongångarna.

Skulle inte ni betrakta er som handikappad om ni hade bara 40 proc. lungkapacitet. Vilket inte syns utanpå.

Det här och mycket annat som rör de hjärt- och lungsjukas situation kommer att diskuteras i Östersund i helgen. Då har Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka sin 20:e kongress. Numera kongressar man bara vart tredje år. Förra gången skedde det i Örebro och nu är det alltså Östersunds tur. Tidigare har man aldrig kongressat norr om Uppsala. Det var alltså på tiden att man sökte sig till Norrland,

med tanke på att majoriteten av de hjärt- och lungsjuka, procentuellt sett, finns just i norra Sverige.

Länstidningen hade tagit fasta på den stora anslutningen till förbundskongressen och skrev:

Det finns många olika former av handikapp. Personer med synliga handikapp har ofta lättare att få förståelse för sina problem än de som lider av osynliga handikapp. Till den gruppen hör de hjärt- och lungsjuka.

Det är ett av de stora problem som Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka försöker bearbeta. RHL inledde i dag sin 20:e kongress i Östersund, den första som förlagts norr om Uppsala för övrigt. Kongressen hålls vart tredje år, och årets har samlat 87 ombud från de olika lokalavdelningarna. Med enhöriga är det 190 personer som gästtar Östersund under de tre kongressdagarna.

Länstidningen gav sedan en utförlig beskrivning av RHL:s uppgift och opinionsbildande arbete:

RHL har fortfarande trots att de sociala förhållandena förbättrats för handikappade en stor uppgift att fylla, bland annat för att sprida information om de osynligt handikappades situation. Hjärt- och lungsjuka personer har ofta svårt att röra sig och har lätt att bli trötta. Vissa lungsjuka har endast 40 procent av normal andningskapacitet.

Friska personer kan ha svårt att sätta sig in i detta, men värre är att vissa myndigheter inte heller inser de osynligt handikappades problem. En del sociala förmåner, till exempel invalidbostadsbidrag utgår bara till personer med vissa synliga handikapp.

Det är bland annat på den här punkten som RHL försöker hjälpa. Genom de fonder man förfogar över kan sjuka få bidrag till olika hushållsmaskiner och liknande som underlättar den handikappades tillvaro. Luftrenare är exempelvis ett hjälpmedel som många har behov av, men som de sociala myndigheterna inte ger bidrag till.

Drygt en halv miljon svenskar är hjärt- eller lungsjuka. RHL bildades 1939 då lungtuberkulosen fortfarande var mycket allmän. Sedan 1963, då föreningen ombildades tar man sig också an de hjärtsjuka. Av de 14 000 medlemmarna är cirka 3 000 hjärtsjuka. En av orsakerna till den låga siffran är att de hjärtsjuka är svårare att nå då de är utspridda på medicinska avdelningar på olika sjukhus i landet. Totalt finns det 400 000 i landet som lider av hjärtsjukdomar.

RHL vill skapa en opinion för de hjärt- och lungsjukas problem. Man

uppvaktar sociala myndigheter för att få hjälpmedel för de handikappade, man hjälper dem som legat på sjukhus att återgå till normalt liv, man försöker få fram lämpliga bostäder för de handikappade, och man gör också insatser för att försöka skaffa arbete och omskolning till de drabbade.

Östersunds-Posten uppehöll sig vid bakgrunden till riksförbundets bildande och den tidens sociala verklighet:

Ordförande i Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka är generaldirektör Bo Martinsson, i det civila chef för kriminalvårdsstyrelsen. Han har varit förbundets ordförande i nio år.

— Vår främsta uppgift är att vara opinionsbildare och påtryckare. Vi skall aktualisera problem, stimulera till debatt, uppvakta myndigheter och trycka på. Men vi bedriver också en mycket omfattande hjälpverksamhet via våra fonder, berättar han för OP.

Förbundet bildades 1939 och grunden för verksamheten var den lungtuberkulos, som då fortfarande var en av de stora folksjukdomarna. Flertalet av de 14 000 medlemmarna i dag är också sådana som haft TB. Bara mellan 2 000—3 000 av medlemmarna är hjärtsjuka. De hjärtsjuka kom fö in i förbundet 1963.

— Vi anstränger oss för att fånga upp även flera av de hjärtsjuka i vårt förbund men de är svåra att nå. De är spridda över hela landet. De sociala förhållandena är så annorlunda i dag jämfört med på trettio-talet, vilket betyder att de sjuka i dag inte känner samma behov av en organisation på samma sätt som förr. Då, på trettio-talet, träffades man på sanatorier, det uppstod en kamratkänsla, som man ville odla vidare den dag man skrevs ut och sammanhållningen blev där-efter. Dessutom var de sociala förhållandena sådana att det var naturligt att bilda en organisation, som ett kampmedel. Vi tog tex saken i egna händer när det gäller konvalescenthem och byggde sju egna på åtta år. Samhället bestod nämligen inte med någon eftervård på den tiden.

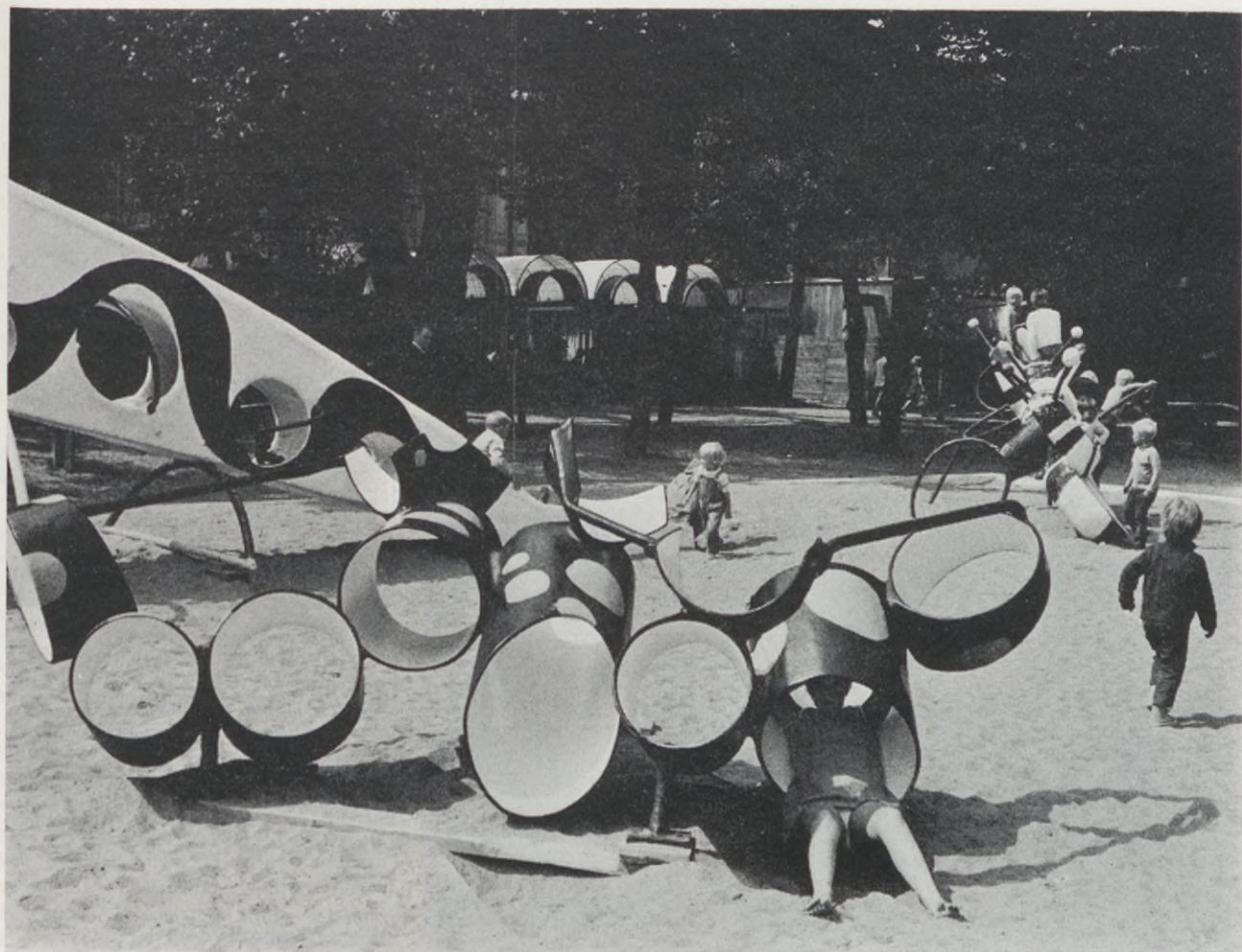
Pristagare *bildkryss nr 5*

- 1:a pris 25 kr Monica Pettersson, Södermannagatan 59 B, 116 65 Stockholm.
- 2:a pris 10 kr Agnes Håkansson, Frälsegårdsvägen 33, 290 72 Asarum.
- 3:e pris 5 kr Sanny Larsson, Box 8693 Unbyn, 961 00 Boden.

VID BESÖK I HÖÖR,
ät och bo på

Järnvägshotellet

God mat och gott kaffe
Propra rum
Tel. 0413/200 25

Ett samhälle för alla — eller bidrag och pålagor?

Efter över ett år som arbetslös har man helt tappat tron på ett samhälle för alla. Att dag ut och dag in bara gå och vänta på en påringning från arbetsförmedlingen eller fackföreningen kan göra den mest kolugne till ett nervvrak. Ovissheten och osäkerheten gör att man helt tappar omdöme, kontroll och självkänsla. Då är det lätt att falla offer för spritmissbruk och knark. Så inleder JAN-ERIC WAHLÉN sin rapport från de utslagnas värld. Han har tidigare i Status i två artiklar rapporterat om hur det är att bli arbetslös i 70-talets Sverige.

Man vill komma bort från verkligheten. Den verklighet som man för bara ett år sedan såg så ljus och meningsfylld med hem och familj, bil och fritidshus på landet. Den verklighet som bara på ett år blivit förbytt till en ruffig rivningslägenhet i en främmande stad. Med obekanta ansikten i affärer och ute på gatan i hemkvarteret. Men man får snart nya vänner. När man hela dagarna går omkring där hemma och väntar på den förlösande påringningen från arbetsförmedlingen. Det finns ju många i samma situation.

I "tvelaktigt sällskap"

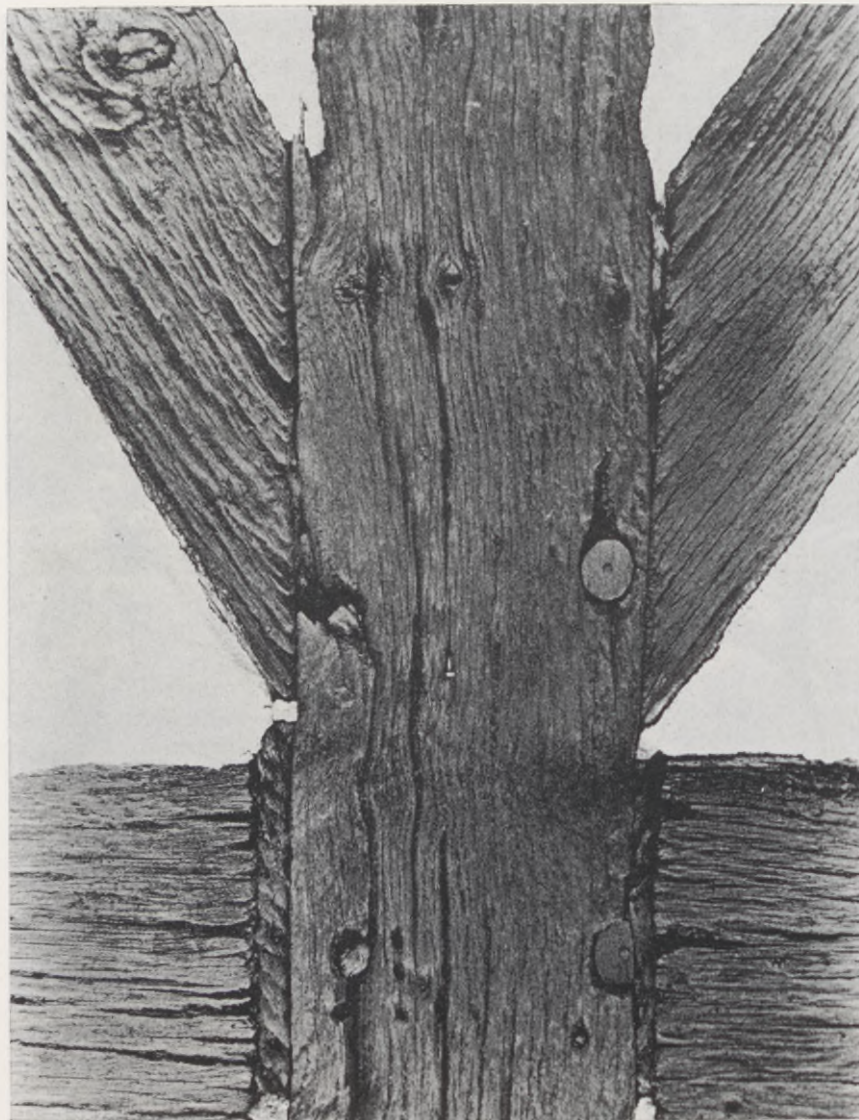
Men det blir ett "tvelaktigt sällskap" man råkar in i. Människor som befinner sig i samma belägenhet som en själv. Som har tappat självförtroendet och hoppet. Som söker sig bort i en

värld bortom verkligheten och kylan. En tillvaro som för en kort stund skänker en ljuv och behaglig luddighet och skaffar en tillbaka självaktningen. Men som är så bedräglig och falsk. Som alltid och utan undantag ger ett uppvaknande som är tusen gånger värre och tristare än den verklighet man levde i före ruset.

Procenten som hamnar i denna situation är skrämmande hög. Det är människor utslagna ur samhället. Samhället för alla...

En sväng till Systemet

Man hämtar ut sitt understöd så länge man har något att få. Tar sig en sväng till Systemet och fyller en påse med livets vatten och låter sig sjunka bort i en underbar och rosenröd tillvaro. Men varför gör man det? Därför att

man inte har något annat att ta sig för. Man är utstött. En paria i samhället. Man blir sedd över axeln av hemmafruarna i kvarteret. Man är en fyllis och odugling som inte har ett jobb. Och att man inte har ett jobb bedöms alltid som att man är kroniskt arbets-skygg.

Därför super man. För att skaffa mod att se dessa hyenor i ansiktet och kunna hånle dessutom. Det skänker trygghet för en stund. Ända tills man står där utan pengar och utan livets vatten att vederkvicka sig med. Då ser man plötsligt var man står någonstans och kanske håller man också med de arroganta hemmafruarna i kvarteret.

Orkar inte tigga jobb

Men ändå orkar man inte med att förnedra sig till att springa omkring i stan och tigga sig till ett jobb för dagen. Det tar emot. Yrkesstolthet och anklagelser mot samhället förbjuder en att förnedra sig till att tigga jobb. Det är lättare att tigga ihop till en vinare från systemet. Av någon outgrundlig anledning.

Känslan av att vara en odugling och arbetsskygg får en att ramla allt djupare ner i dyn. Ju mera man sparkar desto djupare sjunker man. Oförmågan att fullgöra sina underhållsskyldigheter mot barnen får en att känna sig bortom alla normala samhällsrättigheter och funktioner. Allting tillsammans tär och fräter för att till slut luckra upp den allra starkaste karaktär.

Raset går snabbt

Därefter går raset snabbt. Möjligheten till en återanpassning är så gott som obefintlig. Man vill inte. Har blivit hatisk och vrång mot hela systemet och vägrar att medverka. Känner självömskan och självmedlidande. Vill spela martyr och peka på vad samhället gjort med en.

Det är ett sätt att peka på samhällets orättvisor.

Men det är inte rätt sätt...

Själv stod jag ungefär här, då uppvaknandet kom och slog ner i min omstöknade hjärna. Det var i samband med utförsäkringen från arbetslöshets-

kassan. Inga bidrag, inget jobb, inget kapital...

Vad gör man i ett sådant läge?

Köpte hus på landet

Jag hade bestämt mig för en radikal förändring. Kröp till korset och fick mera välsituerade släktingar som borgensmän. Köpte en liten villa på landet. Långt inne i skogen. Borta från all ära och redlighet, som det så vackert heter i gamla romaner om det lilla röda torpet. Trodde mig om att här få en fristad och komma tillrätta med mitt eget jag.

I samma veva kom det meddelande från arbetslöshetskassan i Göteborg, att jag skulle kunna få ytterligare bidrag i tre månader. Glad blev jag förstås. Men samtidigt betänksam.

Varför hade jag inte för länge sedan blivit upplyst om denna min rättighet? Det visade sig att inte ens fackförningsavdelningen i Göteborg visste om denna förmån. Får det verkligen vara hur slappt som helst i informationen inom fackförningarna? Hur många bidragsberättigade går inte på detta sätt miste om sina understöd? Till bekostnad av alla de smånyttande och hjärtnupna besökarna på våra socialkontor.

Arbetsförmedlingen negativ

I min nya lilla kommun gjorde jag en förfrågan på arbetsförmedlingen hur AMS skulle ställa sig vid förfrågan om bidrag till startande av något slag av verksamhet i hemmet. Ett slags lokaliseringsbidrag som jag lite skämtsamt lade fram saken. Om det slog väl ut skulle jag ju tillföra kommunen skattepengar.

Tjänstemannen hade absolut inget sinne för humor. Han tyckte det var ansvarslost av mig att köpa hus i en ort utan att först ha försäkrat mig om arbete. Något bidrag kunde på inga villkor komma i fråga. Han hänvisade till företagarnas förening. AMS bidrag var endast till för handikappade och äldre personer, som inte kunde anses ha någon möjlighet till arbete på annan ort.

Lite småpydigt påpekade han också, att jag skulle bli tvungen att ta arbete på annan ort om sådant yppade sig. Detta så länge jag hade kvar mitt bidrag från arbetslöshetskassan.

Det kändes då, som om man ville slå en redan slagen. Som om samhället ännu en gång var beredd att tvinga mig till storstaden. Till en tillvaro som jag flytt från i ren desperation. Att jag köpt ett hus och trivdes på orten hade ingen som helst betydelse i smmanhanget.

Här sökte en enskild utslagen individ om hjälp och blev i bildlik bemärkelse utsparkad med ett hångrin på ryggen, medan storföretagen ordnade statliga lokaliseringsbidrag på löpande band. Esselte, där jag arbetat i femton år innan friställningen, visste jag hade fått lokaliseringsbidrag vid utflyttning till Västervik av vissa delar i sin produktion. Ett storföretag som bevisligen gick med vinst. Men det heter ju förstås så vackert, att företaget ordnar anställningsmöjligheter åt befolkningen på orten. Men vad händer med den personal som fick sparken i samband med utflyttningen? De blev givetvis tillfrågade och erbjudna att följa med. Vilken vacker gest...

Hur lätt är det för en familj att flytta på sig? Det gäller ju inte bara den som är anställd inom det utflyttande företaget. Maken eller maken arbetar ju också för samhället vill ju ha det så. Hur ska det gå för den parten att få ett nytt arbete på den nya orten i dagens situation på arbetsmarknaden?

Nej, företaget visste allt för väl att den procent som följde med var försvinnande liten. Det var ingen risk att erbjuda och visa den vackra gestalten utåt. Sedan var det bara att skaffa ny och billigare arbetskraft på den nya orten. Allt detta under statens överinseende och benägna hjälp. Att det blev några hundratal arbetslösa i storstaden märktes ju inte så mycket i den stora massan av den varan.

Men då jag, som enskild individ, bad bevakande om hjälp, då vinkades det med kalla handen.

Status Jul 1973

innehållsrik
omväxlande
vacker

läs bidrag av
HALVDAN RENLING
OVE NORD
SVEN O. BERGKVIST
ERIK RANSEMAR
VICTOR STEFFEN
TORSTEN SÖDERLING
GUNNAR NILSSON m fl

Planera försäljningen nu

Ett samhälle för alla...

Vår kära sosseregierung tycks tydligen ha outsinliga sjöar att ösa pengar ur, efter som man kan ge bidrag till företag, som bevisligen går med god vinst, och som sedan i sin tur gör att ytterligare bidrag måste betalas ut till de drabbade friställda. Det låter som tårta på tårta. Men det är i sanning inget välsmakande bakverk.

Men att det finns sjöar att ösa pengar ur är nog ändå en sanning med modifikation. Den nya reklamskatten verkar ju rena rama paniken. För ingen kan väl påstå att det var ett genomtänkt förslag som gick igenom. Reklamskatten drabbar ju de redan drabbade tryckerierna. Senast i dagarna var det Elanders i Kungsbacka, som såg sig nödsakade att friställa ett sextiotal av sin personal. Så är det på alla håll i landet.

Den gemensamma nämnaren är reklamskatten...

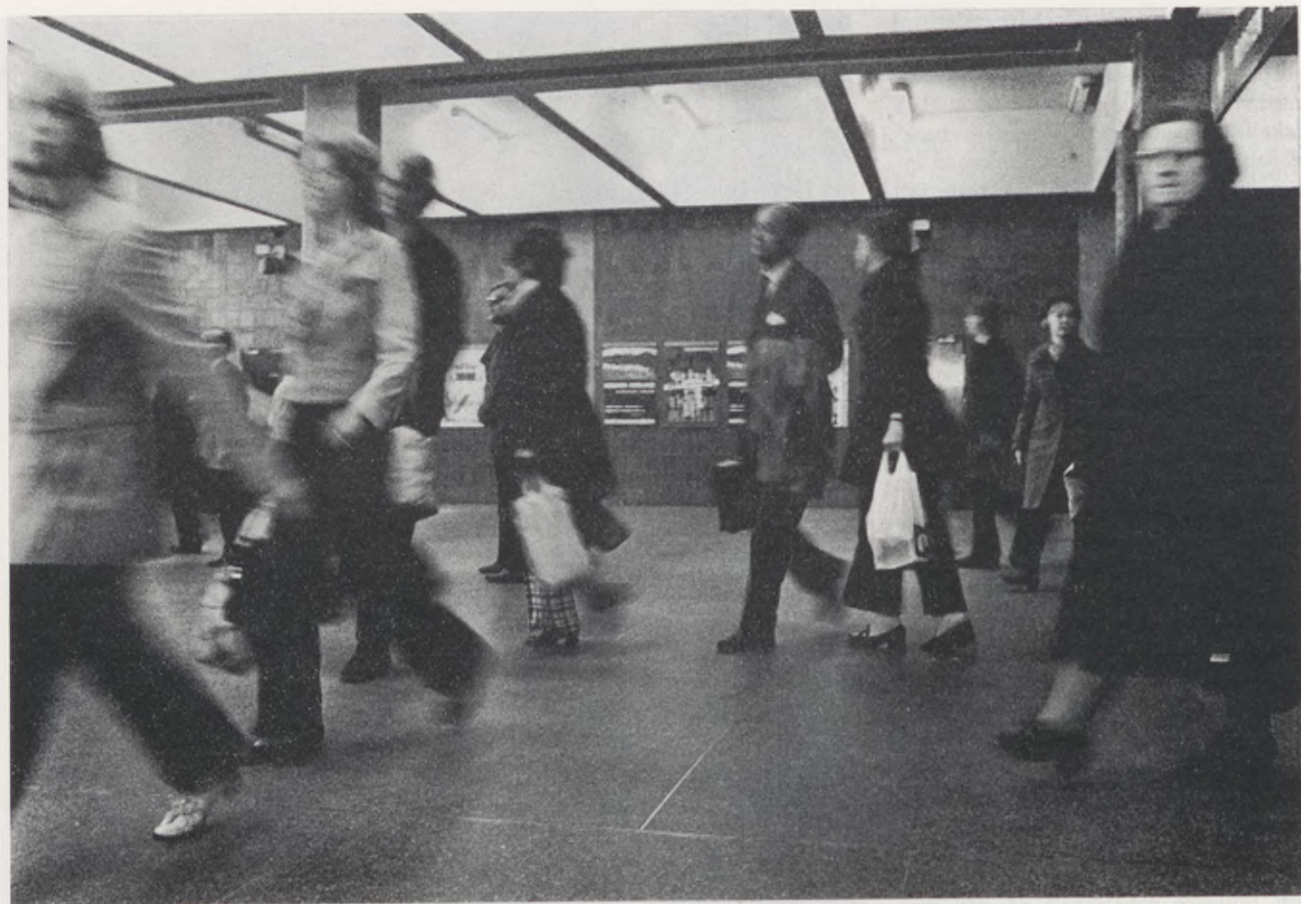
Företag som förut anlitat ett tryckeri för utförande av reklam och tryck av olika slag, köper själva en kontorsoffset och sköter hela sitt interna tryck med denna. Ända upp till 20 000:— kan

man på detta sätt framställa trycksaker för utan att behöva betala någon reklamskatt.

När jag som egen familjeföretagare behöver ett litet informationsblad till mina kunder, och därför vänder mig till ett litet tryckeri så blir jag genast påförd den 10 procentiga reklamskatten. Jag är inte kapabel att räkna ut hur denna politik kan vara lönsam. Staten eller vår kära sosseregierung hittar på ett sätt att få in pengar, men skapar samtidigt ett annat sätt att snabbt bli av med dem. För alla små- och medelstora tryckerier mister ju massvis av kunder i de företag som anser sig vara betjänta av att själva utföra sina trycksaker. Med påföljd att tryckerierna måste friställa eller lägga ner verksamheten. Nya arbetslösa kommer in i den stora skocken, som alla ska ha sociala bidrag av alla de slag.

Som arbetare har jag i alla år röstat på en socialdemokratisk regering. Men man får sina betänkligheter ju längre de sitter vid makten.

De har i varje fall inte lyckats att skapa ett samhälle för alla. ■

Status frågar riksdagspartierna

Vilken motion vill ni ha igenom?

Varje år lägger partierna i riksdagen fram en mängd förslag. Status har vänt sig till riksdagsgruppernas kanslier och bett dem välja ut den motion inom handikappområdet de skulle vilja se snabbt genomförd. Folkpartiet svarade i förra numret.

Centern föreslår statsbidrag till den kommunala färdtjänsten

Centerpartiet har valt ut en motion av Karin Andersson m fl. Man begär att förslag ska läggas fram om statsbidrag till den kommunala färdtjänsten. Dessa förslag vill man ha fram snabbt i avvaktan på förslag från utredningen om ändrad kostnadsfördelning mellan stat och kommun.

Handikapputredningen föreslog i sitt betänkande 1970:64 som avlämnades

1970 att statsbidrag på 35 procent av driftkostnaderna för den kommunala färdtjänsten skulle utgå. I 1972 års statsverksproposition meddelades att förslaget överlämnats till utredningen om kommunernas ekonomi. I motion 1972:994 hemställde vi med anledning därav att "riksdagen beslutar hos Kungl Maj:t begära att — i avvaktan på förslag från utredningen om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun — förslag skyndsamt läggs fram om statsbidrag till den kommunala färdtjänsten". Socialutskottet avstyrkte emellertid motionen.

Sedan dess har överenskommelse om skattestopp i kommun och landsting träffats. Detta har tyvärr ofta gått ut över angelägna sociala serviceåtgärder. Inte minst synes den kommunala färd-

tjänsten ha drabbats av besparingar. Fortfarande saknas kommunal färdtjänst i ett stort antal kommuner, och i andra är anslagen till verksamheten blygsam. Detta gäller i första hand glesbygdskommuner, där färdtjänsten blir särskilt dyrbar på grund av de långa avstånden, den höga andelen äldre och det svaga skatteunderlaget. Situationen i dessa försämrats ytterligare genom att SJ lägger ner olönsamma järnvägar och busslinjer. De handikappade blir här helt utlämnade åt anförvantes och grannars hjälpsamhet — ett beroende som många upplever som svårt. Resultatet blir också att många handikappade är djupt isolerade och har stora svårigheter att uppehålla nödvändiga kontakter med samhället och dess serviceorgan.

Enligt vår mening finns det i år på grund av den ovan nämnda överenskommelsen om skattestopp större anledning än förra året att staten går in och tillskjuter medel så att den kommunala färdtjänsten kan fortsätta att byggas ut.

Vänsterpartiet kommunisterna föreslår att döva får stöd av en omsorgslag

Den motion som vänsterpartiet kommunisterna sätter i främsta rummet är den som Status publicerade i nr 3 i år. Den handlade om det skyddade arbetet. Vpk föreslog att staten måste ta över ansvaret för de skyddade verkstäderna och gav också konkreta förslag hur det skulle gå till. Vad Vpk nu vill uppmärksamma är en motion av Eivor Marklund m fl om de dövas situation. Man föreslår en skyndsamt utredning och förslag om åtgärder för personer med dövhet som handikapp.

Det är omvittnat av de döva själva och av insiktsfulla bedömare att personer med dövhet inte på samma sätt som andra medborgare kunnat komma i åtnjutande av den utveckling som skett på många olika områden i samhället under efterkrigstiden. Det finns många orsaker till detta. I denna motion skall vi främst uppmärksamma den sidan av dövheten som hör ihop med möjligheterna till kommunikation. Ringa möj-

ligheter till kommunikation skapar få möjligheter till rik meddelaktighet i samhällets olika aktiviteter. Det kan gälla information i allmänhet. Det kan gälla kultur. Det kan gälla "vanlig enkel" medmänsklig kontakt.

Det är enligt vår mening angeläget att samhällsorgan tar sitt ansvar för den situation de döva i dag befinner sig i. Det ansvaret bör formuleras i en omsorgslag för döva. Utgångspunkten bör vara en kartläggning och en utredning av de dövas situation.

Detta bör lämpligen uppdras åt en utredning där de döva genom sin föreningssamverkan får representation. Några av de krav vi anser viktiga är:

— Samhällsorgan skall medverka till att ett dövt barns hörselskada uppmärksammas så tidigt som möjligt.

— Samhällsorgan skall medverka till att föräldrar till döva barn får handledning att förstå handikappet, kan lära sig teckenspråk och får kunskaper i hur man ger barn en så intensiv språkstimulering som möjligt.

— Samhällsorgan skall medverka till undervisning för hörande barn i teckenspråk redan i småskolan.

— Döva barn skall få möjligheter att komma i förskola så tidigt som möjligt. Där skall huvudvikten läggas vid kommunikation i och med teckenspråk.

— Samhällsorgan skall medverka till att teckenspråket blir känt för och tillgängligt för alla. Till en början bör alla som arbetar i sociala yrken få grundkunskaper i teckenspråk.

Socialdemokratin uppmärksammar behovet av forskning

Socialdemokraterna påpekar i sitt svar att alla större och viktigare förslag från deras sida läggs fram i form av propositioner, dvs förslag från regeringen. Man arbetar alltså på ett något annorlunda sätt än oppositionen. Man kommer inte med partimotioner.

Man har till denna enkät valt ut två motioner och överlåtit åt redaktören att välja vilken som skall publiceras. Status väljer en motion av Tage Johansson m fl om behovet av forskning om samhällets insatser för handikappade.

Under det senaste årtiondet har samhällets åtgärder för handikappade fler-

dubblats i omfattning, även om man räknar i fast penningvärde. En del av denna snabba utveckling återspeglas i statsverkspropositionen, där sådana statliga kostnader och ATP-belopp som direkt hänför sig till handikappade beräknas nå ett värde av nära 5 miljarder nästa budgetår. Härav faller två tredjedelar på förtidspensioner och ATP-tillägg till dessa, och återstoden (över 1,7 miljarder) fördelar sig på ett flertal andra poster, t ex arbetsvård, stöd åt skyddad verksamhet, tekniska hjälpmedel och bidrag till särskolundervisningen av utvecklingsstörda. Härtill kommer mycket avsevärda och minst lika snabbt stigande kostnader för kommuner och landsting, som (om man bortser från pensionerna) torde svara för större delen av den finansiella belastningen för åtgärder avseende handikappade.

Denna glädjande utveckling får ses mot bakgrunden av att samhällets åtgärder för handikappade tidigare legat på en nivå som nu i flera fall ter sig anspråkslös. Men trots att utgiftsstegringen i stort sett varit väl motiverad hindrar det inte att den, med hänsyn till sin storlek, tilldragit sig uppmärksamhet i nuvarande finansläge som är särskilt trångt för kommuner och landsting och trångt även för staten.

Samtidigt får konstateras att denna utveckling bör fortsätta. Ännu har det inte gjorts tillnärmelsevis tillräckligt för att rehabilitera och aktivera handikappade, låta dem få del av en social och kulturell gemenskap (integrering) så långt det går i varje enskilt fall och så mycket som möjligt låta dem få leva ett normalt liv med tillgång till det allmänna välbefindandet (normalisering).

På ett område har de handikappades situation rent av blivit mer bekymmersam under de senaste åren. Många av dem arbetar eller borde kunna arbeta produktivt, och åtskilliga kan genom rehabilitering och arbetsvård bringas därhän att de skulle kunna ta produktiva jobb, men de betraktas, till stor del med orätt, som marginell arbetskraft, och de lider ännu mycket mer än andra av arbetslösheten. Det blir allt färre arbetsvårdssökande som får jobb på öppna marknaden, och trots att antalet skyddade arbetstillfällen fortsatt att öka under 1972 har det blivit färre handikappade som nyplaceras i skyddad sysselsättning. I den mån den väntade konjunkturförbättringen efter hand leder till någon mera märkbar nedgång i arbetslösheten, får man räkna med att handikappade senare än andra får del av denna förbättring.

Trots det trånga finansiella läget är

det angeläget att söka finna ekonomiskt utrymme för en ytterligare utbyggnad, i lämpliga former, av verksamheten för handikappade på olika fronter. Utsikterna härtill skulle ha tätt sig väsentligt ljusare, om det föreläggat ett mera omfattande material för en *utvärdering* av denna verksamhet från samhällsekonomiska och mänskliga synpunkter. Den har nu nått en sådan storlek att behovet av en dylik utvärdering ter sig alltmer trängande.

De av oss som själva sökt beräkna i vad mån tex en skyddad verkstad "lönar sig", har inte sällan trots sig finna att den förlust som redovisas i räkenskaperna förvandlas till ett överskott när hänsyn togs till inbesparingar i fråga om pensioner och socialvårdskostnader, till de skatter som många arbetare på skyddade verkstäder lyckas betala, i vissa fall också till den minskning i vårdinsatser som blir följden av att en handikappad människa kunnat rehabiliteras och dessutom kunnat vidmakthålla en mera aktiv livsföring, till den uppmuntran de kunnat känna av att vara produktivt verksamma människor. Detta "överskott" kan bli särskilt stort, om alternativet skulle vara vistelse på ett vårdhem, där kostnaden ofta uppgår till 35 000 kr per år eller mer. Det innebär en rationalisering som dessutom ger ökad personlig tillfredsställelse, när tex utvecklingsstörda på vårdhem kan tränas så att de kan flytta till integrerade inackorderingshem, där de kan bo mera självständigt och med mindre tillsyn, eller så att de kan bo ännu mera självständigt, i egna lägenheter — och dessutom får möjlighet att syssetsättas på öppna marknaden, i skyddad verksamhet eller på dagcentra med syssetsättning. På samma sätt finns mycket som talar för att fria tekniska hjälpmedel, ofta även dyra sådana, ger "nettovinster" för samhället, nämligen när de väsentligt reducerar den handikappades behov av personliga hjälpinsatser, som vanligen är ännu mycket dyrare samhällsekonomiskt sett, vare sig de betalas eller inte.

Erfarenheten visar emellertid att allmänna överväganden av denna karaktär ofta inte tillmätts större betydelse. Problem av denna art måste närmare klarläggas genom att utvärderingen får en säkrare förankring i systematisk forskning, som bör arbeta både med lång- och kortsiktiga målsättningar. Det förefaller lämpligast att det nya socialpolitiska forskningsinstitutet får i uppdrag att planlägga särskilda projekt som kan ingå i sådan forskning, men även initiativ från andra forskningsorgan vid universitet eller eljest är gi-

vetvis välkomna. Finansieringen borde till stor del kunna ankomma på statens råd för samhällsforskning, i vissa fall på andra forskningsfonder eller STU eller Riksbanksfonden. Det får framdeles övervägas huruvida detta på sikt kan påverka medelsbehovet hos forskningsfonderna.

Här har övervägande talats om ekonomiska synpunkter på handikappolitiken. De är väsentliga i sammanhanget, men vid den slutliga utvärderingen måste givetvis grundläggande mänskliga värderingar beaktas.

Varför röker Jeppe?

En flott amerikansk kristen tidskrift, The Plain Truth, som söker använda bibliska resonemang för att peka på de jordiska effekterna av "synd" = bryta mot bibeltexter, när tack vare nära kontakt med vetenskap och forskning, överraskande aspekter på "syndens lön", rapporterar ERLAND DAHM i denna bevakning av vad man skriver i amerikanska tidskrifter.

Septemernumret 1972 tar upp rökning. Där återkommer några av de siffror och fakta som Status så grundligt penetrerat genom åren jämte alla rökningens direkta och indirekta skador: att en cigarrettrökare löper 20 gånger större risk få lungcancer än icke-rökare; att rökning kan bidra till bronkit, lungemfysem, larynxcancer, mun- och matstrupscancer, ulcus och hjärt- och cirkulationsåkommor; att mer än 100 000 amerikaner är anställda i tobaksindustri; många hundratusen dessutom involverade i distribution, försäljning, export och reklam; att minst 300 000 per år kan förmodas dö i sjukdomar som förvärras av rökning; att tobaksbruket har enorma nationalekonomiska negativa effekter — alltifrån försämring av inommiljöer till bränder och förtidig död hos produktiva effektiva skattebetalare. Osv. Osv. Detta utan att så värst många rökare vid intervjuer visar sig direkt och totalt njuta av sin last. Tvärtom: ett flertal önskar att aldrig ha börjat.

Varför röker man då?

Varför röker då folk, undrar forskare i artikeln, ungefär som Holberg frågade varför Jeppe super.

En del av förklaringarna utgår från den gamla skolans teser om nikotinet vanebildande — eller beroendeframkallande — kemikalier. Och tidskriften har en genomgång av den för varje rökare äckliga och olustiga process, där fina lungvävnader extraherar nikotinmolekyler ur tobakstjärnan.

En annan lite mer djuppsykologisk skola tror man kan indela de rök- eller sugsupna i vissa skilda kategorier, och sedan dels undersöka det egna för var och en av dessa, dels gemensamma faktorer.

Fyra grupper som röker

Man tycker sig hittills kunna urskilja fyra grupper beträffande rökstilen — när och hur vederbörande röker.

Den första typen kallar de *vane-rökaren*, den som knappast är medveten om cigaretten i mungipan. Denna tycks vara beroende av hur rökning en gång inlärdes — om rökaren i ungdomen lärde röka för gängstatus' skull, blir den lätt en 'automatisk' rökare — hela rökanderitualen vanestiliserad.

Den andra gruppen röker under upplevandet av nån slags positiv effekt, en stimulering vid särskilda tillfällen, som efter måltid eller kaffe. Tendensen är blandad med känsla av självbelöning, och utväljandet av sådana specifika njutningssituationer, kan individuellt oändligt varieras.

Den tredje gruppen söker en "sedative effekt" — röker för att minska förmimmelser av ångslan, stress, olust, skam — eller kombinationer av sådana negativa stämningar. Tensioner utlöser omedelbart handgesten efter cigarett-paketet. Det anses vara dessa rökare som oftast slutar röka många gånger — varje gång lika definitivt — och som sedan åter faller för lasten.

Den fjärde gruppen kanske är den mest nikotin-beroende. Symptomen är i alla fall: ständig medvetenhet om att han eller hon för tillfället *inte* röker — det bygger upp en lust och förväntan efter bloss, ritualen fullföljs — de första blossen ger uppenbar lättnad — men resten av cigaretten besvikelse. Här har vi fimparna, de som tänder och släcker.

Det onda jag gör

Resonemanget ger ju ringa förklaringar till rökbetenden, men kan kanske bidra till en ny approach till problemen. Emellertid ansluter sig troligen varje rökare till den del av den kristliga tidningens grundsyn som också Augustinus så väl formulerade i sin syndakänsla: "Det goda jag vill, det gör jag icke, men det onda som jag icke vill, det gör jag."

Depressioner förekommer ofta vid lågtryck

Väderleken inte bara något att prata om

Läkarna har inte tidigare tagit så allvarligt på påståenden att olika väderleksförhållanden orsakade kroppsliga och psykiska krämpor och sjukdomar av olika slag. Numera har den medicinska forskningen tagit upp problemen på allvar; man vet att "väderkrämpor" inte är några inbillade åkommor, rapporterar HENRIC THÖRNBLAD.

Problemen hänger samman med lufttrycket, temperaturen och årstiderna. Lågtryck och därmed ofta oväder är tex en vanlig orsak till lindriga depressioner. Det känns svårt och trögt att arbeta och att komma igång även med enkla vardagliga sysslor. Man känner sig helt enkelt trött och olustig, i lindriga fall. För människor med depressiv läggning kan besvären bli mycket värre.

När så lufttrycket stiger igen medför det en lättnad och man ser genast ljusare och gladare på tillvaron.

Varje dag ändras lufttrycket och detta beror på solens dragningskraft. Den åstadkommer en vågrörelse i jordatmosfären liksom månen påverkar havens vatten (ebb och flod). Solens inverkan innebär att det dagligen skapas två mindre toppar i lufttrycket. De brukar inträffa ca kl 14 och 02. Detta kan vara en förklaring till förmiddagens anseende som bästa tid för en effektiv arbetsinsats. Man drar alltså nytta av den tid, då lufttrycket sakta stiger. Men de sk kvällsmänniskorna kan ofta inte utnyttja "konjunkturen" på förmiddagen. I stället arbetar de bättre under kvällens motsvarande lufttrycksvåg.

Kroppsliga sjukdomar

Temperatur, luftfuktighet och vindar kan också orsaka till och med svåra sjukdomstillstånd, i synnerhet i främmande klimat. Det har många utlandsresenärer erfarit. Åkommorna brukar

försvinna efter några dagar, men de borde ändå uppmärksammas och om möjligt förebyggas, ungefär som man söker gardera sig mot mag- och tarminfektioner. Det finns psykofarmaka som kan vara till stor hjälp vid dessa enkla psykiska störningar. Nackdelen är att dessa mediciner borde doseras individuellt och att det alltså kan ta tid innan patienten och läkaren vet vilken dos som är den medicinskt riktiga.

Ett typiskt exempel på en speciellt ogynnsam vind är den som italienare och schweizare kallar "föhn". Det är to m bevisat att denna vind är en bidragande orsak till att utlösa brott. Domstolarna i de aktuella trakterna tar hänsyn till detta faktum och dömer lindrigare än under normala väderleksförhållanden; föhnvinden kommer bara då och då.

Vad vet man idag?

Den medicinska vetenskapen har som sagt börjat ägna uppmärksamhet åt klimatets samband med hälsa och sjukdom. Detta är en del av vad man idag vet i denna fråga:

Det finns ett klart samband mellan vissa smärtor i leder och muskler och

väderleksförändringar. (Patienterna har känt till detta i årtusenden men det är först på senare år det är medicinskt bekräftat.)

Under våren och hösten ger sig det flesta antalet magsår sig till känna, både nya och gamla.

De akuta luftvägssjukdomarna, såsom snuva, halsfluss och luftrörskatarr dominerar under de fuktiga årstiderna vår och höst.

Akuta rubbningar i mag- och tarmkanalen är vanligast i augusti.

Insjukningsmaximum för hjärtbesvär och sockersjuka inträffar i mars månad.

Reumatisk feber uppträder påfallande ofta i april.

Vad säger psykiatern?

Så här säger *bitr. överläkare Ture Arvidsson*, psykiater vid Ulvsunda sjukhus:

— Problemen är mycket intressanta men också komplicerade. Depressioner vid lågtryck förekommer mycket ofta. Man vet också att många personer får huvudvärk vid åska. Även vissa hjärtsjukdomar kan tillfälligt förvärras då det är åskväder.

Ett annat fenomen är den sk mån-skräcken, dvs patienterna känner oro, ångest och får sömnsvärigheter vid fullmåne. Dessa fall möter man då och då.

Vi vet relativt litet i vilken utsträckning klimatiska sjukdomar förekommer — det finns inga statistiska siffror — men man tror att besvären kan vara mycket utbredda. Ofta är de dock inte så allvarliga att folk endast av den anledningen söker läkare. Ur vetenskaplig synpunkt gör detta inte problemen mindre.

Ur en psykiaters synpunkt är det även intressant med sambandet mellan årstider och en viss typ av depressioner. Dessa fall återkommer regelbundet vår och höst. Detta har dock inte med själva väderleken att göra. Varför dessa årstider är särskilt besvärliga för människor med depressiv läggning vet man ännu inte. ■

TÄNK PA
HJÄRT- OCH LUNGSJUKAS
BLOMSTERFOND

POSTGIRO 95 00 11 - 7

DU ÄR NU PÅ VÄG
IN I MINNETS SOMRAR
SOMMAREN SOM VAR ÄR FÖRBI
KORT SOM DEN TID
DA ÄVENTYRET FANNS I VARJE SANDKORN

Erik Ransemar

RHL:s andra rekreativresor till Bulgarien blev också succé

Utflykten till Nesebar gav kontakt med uråldrig skönhet och bulgariskt konsthantverk

Den 13 juni återvände ett femtiotal av förbundets medlemmar inklusive anhöriga från Bulgarien, där de vistats sedan den 30 maj. Resan hade, som bekant, anordnats i förbundets regi i samarbete med Reso.

Vädrets nycker

Resenärerna kom från olika delar av vårt land och möttes på morgonen på Arlanda av Bengt Dahlström från förbundet och reseledaren, syster Barbro och en representant från Reso. Deltagarna hade kommit i god tid och fick därför tillfälle att i lugn och ro bekanta sig något med varandra innan man efter incheckning och passkontroll gick ombord på Sterling Airways Super-Caravelle för transport till det fjärran belägna Bulgarien.

Resenärerna lämnade ett soligt och försommarsluttigt hemland, och resan gick i det bästa tänkbara väder över Östersjön, Polen, Sovjetunionen och Rumänien, men vid landningen på flygplatsen i Burgas möttes de av ett slagregn, som dock ingalunda grusade förväntningarna på en angenäm och avkopplande vistelse i det vänliga vädret.

Snart kom solen

Solen kom efter första dagens slagregn och efter en kort information av Resos representanter i Bulgarien fick deltagarna tillfälle att följande dag bese en del av det omfattande semesterområdet med sina många hotell och sin 6 km långa badstrand. Färden gick sedan till den vackra restaurangen Hanska Sjastra, där deltagarna bjöds på en smörgås och förfriskningar.

Det ostadiga vädret stabiliserade sig först efter några dagar, varunder deltagarna utnyttjade tiden till shopping och att delta i det lägerbål som an-

ordnades fredagen efter ankomsten till Sunny Beach.

Utfärden bjöd på äventyr, men också på en, enligt alla deltagare, förträfflig soppa och välsmakande dryckjom, dans på glödande kol, utförd av bulgarer och landets folkmusik.

Utflykter

Många passade tillfället att delta i utflykter arrangerade av Reso till olika platser såsom Sosopol och Ropotamo och det närbelägna Burgas. Reso arrangerade även en uppskattad tvådagars tur till Istanbul, varvid deltagarna inkvarterades på det ryska fartyg, med vilket resan företogs. Turen blev synnerligen lyckad och uppskattades av samtliga deltagare.

Med syster Barbros medgivande och goda bistånd företog man även utflykter till det närbelägna Nesebar, en stad med anor från trakernas tid på 1500-talet f Kr, som är oerhört skönt belägen på en halvö, skild från land endast genom en smal landtunga. Stadens uråldriga skönhet och många kyrkoruiner besågs, och man kunde inköpa bulgariskt konsthantverk av olika slag i de olika stånden och affärerna. Nesebar lockade sedermera många till egna utflykter, kanske inte minst beroende på att resan dit inte kostade mer än ca 10 öre i svenskt mynt, ett facilt pris som många med rätta ansåg vara sago- likt.

Gruppen anordnade också en egen utflykt med många deltagare till det 30 km från Sunny Beach belägna Burgas, provinshuvudstad i den räjong, som den berömda semesteranläggningen är belägen i.

Av de i egen, dvs gruppens regi, arrangerade utflykterna blev nog helgdagsturen till det 100 kilometer från Sunny Beach belägna Varna, en stad med 180 000 invånare och en betydande varvs- och petrokemisk industri, ett industriellt centrum i nordöstra Bul-

garien, inte långt från den berömda kurorten Družba och Golden Sands underbara stränder, mest uppskattad.

Resan företogs per båt och vädret som inte alla gånger varit det bästa blev den dagen så lagomt varmt som en sådan tur kräver. Efter en exkursion genom centrum besågs det berömda akvariet i den stora stadsparken.

Allmänna värderingar

Det stora deltagarantalet krävde utomordentliga insatser av främst syster Barbro och hennes man, Norman, som jämte reseledaren sökte bistå deltagarna på bästa sätt under resan.

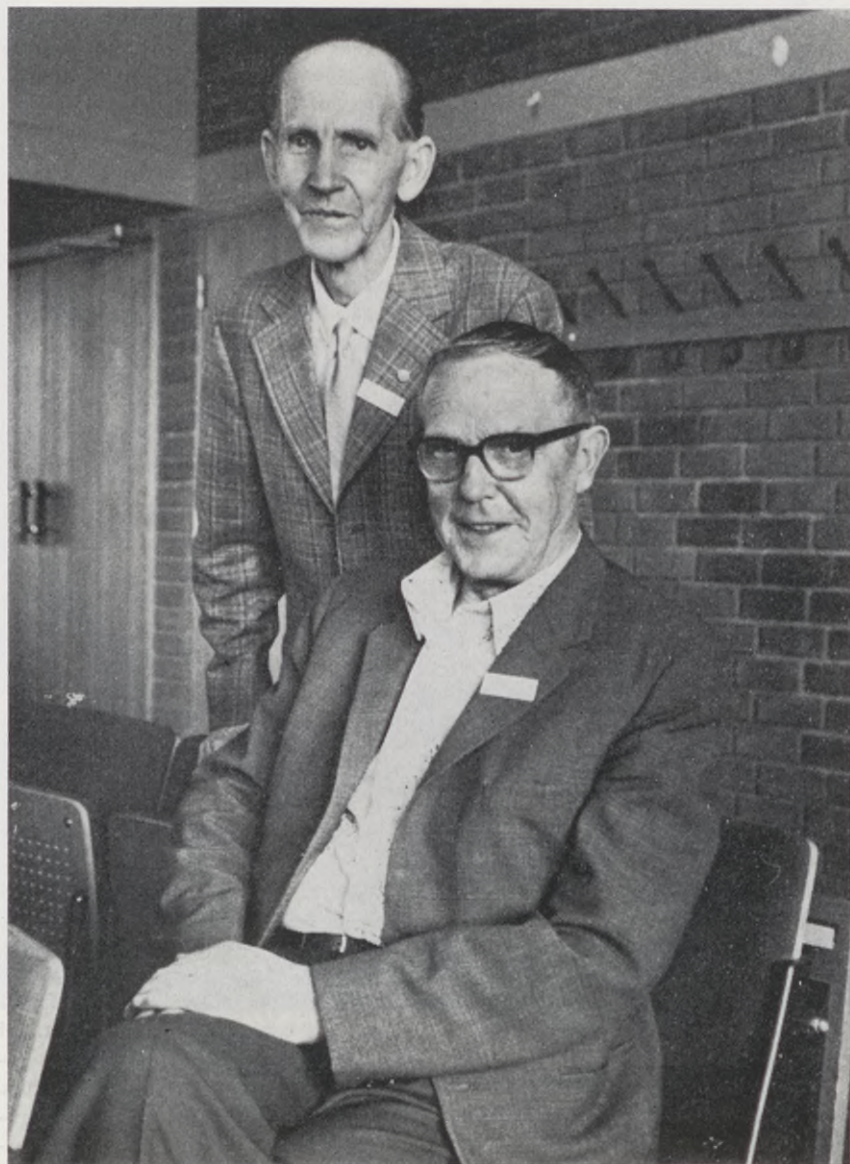
I sammanhanget är det på sin plats att särskilt notera det oerhört krävande arbete som syster Barbro utförde under resan. Genom sin blotta närvaro och sitt rådiga ingripande i många situationer, som var om inte svåra, så dock kanske för en del besvärande, lyckades hon ge deltagarna den trygghet och tillit, som medförde att deltagarna i stort sett nöjda den 13 juni på kvällen steg ned på svensk jord. Med avseende på synpunkter om resan och allmänna värderingar i övrigt återkommer vi senare med deltagarnas, reseledarens och syster Barbros synpunkter.

Sist och slutligen är det värt att påpeka att de vänliga och korrekta bulgarerna inte minst bidrog till att resan blev så lyckad. För att till yttermera visso visa sin uppskattning av deras välvilja och tjänster anordnade gruppen under ledning av Robert Johansson och Edla Våppling kvällen före avresedagen en bankett dit en representant för hotellets personal, nämligen svensktalande Violeta Vasileeva, inbjudits. Banketten blev i allt lyckad och avslutades med att den i sådana sammanhang så skickliga och erfarne diplomaten Robert Johansson inkasserade en ny framgång.

Gunnar

Lång debatt om målsättning och organisation på kongressen

Det blev en lång debatt om målsättningen och organisationen på andra dagen av Riksförbundets för hjärt- och lungsjuka kongress i Östersund den 29 juni—1 juli. Även om man erkände att programkommittén gjort ett förnämligt arbete i sitt angivna förslag så ville man i Malmöhus län hålla fast vid sitt eget organisationsförslag. Det blev till slut sluten omröstning, men där segrade programkommitténs förslag med stor marginal.

Carl Lindh, Visby och Olof Carlsson, Göteborg (stående) har tillhört representantskapet i många år. Carl Lindh har varit med sedan representantskapet infördes vid kongressen i Göteborg 1961. Nu avgick de och blomsterhyllades och avtackades för sina insatser vid kongressavslutningen.

Förbundsordförande Bo Martinsson sa i sitt hälsningsanförande efter att först ha hälsat en rad representanter för landstinget, Östersunds kommun, handikapporganisationer i Sverige och i Norge m fl välkomna till kongressen, att den nedåtgående trenden för riksförbundet för hjärt- och lungsjuka när det gäller medlemsantalet tycks ha brutits. Förbundets fältverksamhet har också avsevärt ökat under den gångna kongressperioden. Bo Martinssons hälsningsanförande återges i övrigt i en sammanfattning på ledarplats i detta nummer.

Kongresshälsningar

Ordföranden i föreningen för hjärt- och lungsjuka i Jämtlands län, Sven Widegren, hälsade välkommen till Östersund och Jämtland. Han pekade på att det är den första förbundskongressen i RHL:s historia som är förlagd norr om Uppsala. Det är säkert värdefullt, sa Sven Widegren, för förbundets arbete att man lägger kongresserna lite längre ut i periferin.

Ordföranden i kommunfullmäktige i Östersund, Nils H. Lundgren, replikerade omedelbart att Östersund visst inte ligger i periferin. Vi är nu i den absoluta mittpunkten i Sverige, sa han, när han å kommunens och landstingets vägnar hälsade kongressdeltagarna välkomna. Nils H. Lundgren gav sedan en glänsande komprimerad historiebeteckning av hur Östersund vuxit fram under tidernas lopp — från runstenens berättelse till Peterson-Bergers Arnljot och dagens något förhoppningsfulla syn på utvecklingen mot bakgrunden av att man de två senaste åren kunnat notera en ökning av befolkningstalet för Jämtland.

Rolf Lund-Olsen hälsade från det norska broderförbundet och sa att man är starkt upptagna med samma problem som devisen för förbundskongressen — Miljö att leva i — ger uttryck åt.

Nils Hansson, kanslichef på Riksförbundet mot allergi, framförde hälsningar från HCK och RMA. Han uppehöll sig vid samarbetsidén såsom den manifesterats i HCK och där RHL varit med sen grundandet. Han pekade också på att det är mycket som för-

En del av de närmare 200 delegaterna och gästerna.

enar RHL och RMA. Ju mer samverkan utvecklas desto mer ser vi hur mycket som förenar, sa Nils Hansson.

Hjärt- och kärlsjukdomarna

Docent *Olof Edhag* föreläste sedan om de senaste tio årens framsteg inom hjärt- och kärlsjukdomarnas behandling. Han sa, att det de senaste tio åren skett en imponerande utveckling inom det här området. Det beror främst på framstegen inom elektroniken. Principerna har varit kända i många, många år men inte förrän i början av 1960-talet kunde man praktiskt göra tillämpningar av dessa tidigare kända principer och teorier. Docent Edhags föredrag kommer att publiceras i sin helhet i ett kommande nummer.

Ökat medlemsantal?

Till att leda förhandlingarna under kongressen valdes *Bo Martinsson*, *Sven Widegren* och *Bror Ek*. 87 röstberättigade ombud svarade vid fastställande av röstlängden. Verksamhetsberättelsen föranledde inte några längre debatter sedan det klargjorts hur man fått fram uppgifterna om medlemsantal och studieverksamhet.

Stabil ekonomi

Förbundskassör *Bengt Dahlström* re-

dogjorde för den ekonomiska situationen. Han karakteriserade situationen så, att förbundet för närvarande har en stabil ekonomi, men att tidskriften Status ger ekonomiska bekymmer. Det är svårt att finna försäljare. Vi har visserligen klarat oss bra trots att man i övrigt i vårt land upplever en allmän tidskriftdöd. På något sätt måste man dock finna nya former för tidskriftens utgivning. Det som är glädjande är att bidragen till Blomsterfonden visat goda siffror under den gångna perioden.

Debatt kring organisationen

Tord Axelsson, en av de tre ledamöterna i RHL:s programkommitté — de övriga är *Bror Ek* och *John Gärdin* — gav en utförlig rapport om det intensiva arbete som lagts ned både på rikspanet och regionalt kring målsättnings- och organisationsfrågorna inom förbundet. Han betonade ändå, att förslaget inte var en slutlig produkt utan ett underlag för fortsatt och slutlig redigering längre fram. När det gäller organisationsformen har kommittén stannat för att behålla den nuvarande strukturen, men förstärka förbundet centralt genom att föreslå tillsättandet av fler centrala tjänster på kansliet.

Motioner i enighetens tecken

De 27 motionerna — rekord i förbundet kongresshistoria — föranledde inte några långa debatter. Representantskapet hade i stor utsträckning instämt i motionernas yrkanden eller ansett att åtgärder var på gång i den riktning motionärerna tänkt sig. De synpunkter som framfördes kom därför att i stor utsträckning bli kompletteringar, förtydliganden och tillrättalägganden. Många motionärer gav också bakgrunden till varför respektive motion skrivits. Det rörde sig ofta om konkreta situationer, egna eller andra medlemmars erfarenheter av brister i dagens samhälle.

Av intresse för Status läsare är den motion som centralorganisationerna i Malmöhus och Kristianstads län gemensamt hade väckt och där man föreslog att kongressen skulle besluta om en enhetlig medlemsavgift och att Status skulle ingå som en obligatorisk medlemsförmån.

Representantskapet tillstyrkte motionen så långt att man föreslog att kongressen gav föreningarna en rekommendation att från och med 1974 en enhetlig medlemsavgift på minimum 15 kronor per år införes, vari skulle ingå prenumeration på Status med 10 kronor per år.

Den fd förbundskassören ger den nye goda råd. Einar Hiller och Bengt Dahlström i ett avspänt samtal inför kongressens öppnande.

Åke Magnusson som talade för motionärerna förklarade att det viktigaste motivet för motionens förslag var att man konstaterat att cirka 8000 medlemmar inte får veta något om vad som skrivs i Status, tex om den här kongressen, genom att de inte är prenumeranter på förbundets egen tidskrift. I och för sig hade han inget emot den skrivning som representantskapet gjort om det verkligen blir ett aktivt tryck för förbundskansliet i förslagets riktning.

Arne Andersson ansåg att det var en av de viktigaste sakerna i förbundsarbetet att stödja Status. Motionen är välbetänkt.

Lennart Åkerström gav stockholmarernas syn på den här frågan. Där har man så stora ekonomiska problem att man inte kan vara med på idén om en fast enhetlig medlemsavgift och därmed inte heller på idén om att Status skall bli en obligatorisk medlemsförmån. Man tror att man skulle förlora medlemmar om man tvingades höja den egna mycket låga medlemsavgiften. Väldigt många medlemmar är inte heller särskilt intresserade av att läsa Status, ansåg Åkerström.

Kongressen beslöt enligt repersentantskapets förslag.

Uttalande till partierna i årets valrörelse

Kongressen tog ett uttalande som vänder sig till partierna och kräver att handikappades problem tas upp till principiell debatt, till precisering och att man upplyser om vilken syn och målsättning man har för att samhället skall bli en miljö att leva i för alla.

Miljö att leva i anspelar på mottot för hela kongressen. Uttalandet återges här i sin helhet:

Under den valrörelse som snart kommer igång inför årets riksdagsval är det angeläget att de handikappades problem tas upp till principiell debatt. Partierna bör precisera sin syn och den målsättning de sätter upp för att omforma samhället på ett sådant sätt att det blir en miljö att leva i för alla, således även för dem som i dagens samhälle kallas för handikappade. Vi inom handikapprörelsen kan inte längre nöja oss med allmänt hållna löften och utfästelser.

Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka har vid sin 20:e kongress i Östersund den 29 juni—1 juli antagit ett målsättningsprogram som omfattar förbundets viljeyttring på en rad områden.

Riksförbundets målsättningsprogram upptar inte bara principiella krav utan pekar också på vad som kan göras re-

dan idag. Inte minst på dessa områden vill vi ha partiernas bestämda ställningstaganden redan nu.

När det gäller arbete för handikappade säger programmet tex att om vi skall kunna motverka utslagningsmekanismen på arbetsmarknaden måste arbetsmarknadsmyndigheterna tillsammans med de fackliga organisationerna få möjlighet att ingripa kraftigare.

För många hjärt- och lungsjuka som har funktionsnedsättningar finns ingen möjlighet att erhålla någon form av sysselsättning. Det blir i stället en onödig och icke önskvärd passivitet. Staten, landstingen och kommunerna måste därför i större utsträckning än tidigare bli föregångare när det gäller att anställa handikappade.

När det gäller bostaden kräver vi att boendemiljön utformas så att den blir tillgänglig för alla samtidigt som serviceenheter och hemhjälporganisationen utbyggs för att utöka valmöjligheterna i boendet.

De möjligheter som redan finns idag när det gäller fritiden är begränsade för personer med handikapp. Färdtjänsten som varit under uppbyggnad inskränker sin samhällsservice.

Allt för många anläggningar, bibliotek, teatrar etc är fortfarande inte tillgängliga för alla. Vi kräver att samhället tar ett helt och fullt ansvar för allas behov av rekreations- och fritidssysselsättning.

Riksförbundets för hjärt- och lungsjuka 20:e kongress riktar kravet till partierna i årets valrörelse att klart deklarerar både vilken principiell syn man har och vilka dagsaktuella krav som man är beredd att infria och arbeta för när det gäller att omforma samhället till en miljö att leva i för alla.

Bo Martinsson

omvaldes till förbundsordförande.

Lönande extraarbete!

Status

David Bagares gata 3, 1 tr
Box 3196 - 103 63 Stockholm 3
Tel. 08/20 09 23 eller 20 09 24

Status utökar sin medarbetarstab och söker nu intresserade personer över hela landet som vill sälja såväl prenumerationer som lösnummer av vår tidning.

Vi kan erbjuda ett lönande fritidsarbete med hög provision.

Välkommen att ta kontakt med Bengt Dahlström på förbundskansliet för vidare information.

STATUS BILDKRYSS

HÄR LYSER DE JU RIKTIGT GULT !!

APRILGRÄSB

BRUKAR SKÄNING AVLADE EDEN						KORUM TITTA				PLAT- TOR			
↳			LITET KRYP							HIT- LER HARDA			
FINKOR KRING- GÄRDA								FÖR- VAL- SEDEL				BEN- RÖREL- SE	LÄG- GER MÄNKEN TILL
↳			HUVUD- STAD	SAK- NAR- DAN	STÄND ISA- DELN			SKO- NARE			PETER I SA- GA		KAN HYENA GILLA
PER- ALBIN		TÖS KAN TA MÖSS				MARS- TÖS GILLAR NIST- SKRIKA					VÄRDE POST	↳	
↳								GÄRTHU- RHEN ATS EJ KRAFTA			HJÄL- PER I NÖD	↳	
KAN BRAND- MAN SES	FRÅGA OM PER- SON				PIGG HOP- PARE						KAN GE SVAL- KA	↳	MI- SÄR
LÖGN- AKTIG					GÄR I TÄ- TEN				SAGO- DVÄRG				
HAR SLUP- PIT UNDAN	ÄR HIN HÄLE DEN..		KAR AV FIN SLÄKT			BARA PÅ VILDA PLATSER SÄLLERT						SKYDD	
↳						FULA FIS- KEN			ANVIS- NINGAR			FRISK	↳
						MARK- BITAR							
↳						ITU						GRÖN ALLAN ÄNG	
LAND RUT DÄRL VERKLIG			LİK- GILL- TIG										
↳								HAR MONO- LOG TRE	↳	PRO- NO- MEN	GAST		
				HUR SÄ ?				KAN GÖRA SVART TILL- VITT					

nr 7

Namn

Adress

Postadress

Lösningarna måste vara Status redaktion, Box 3196, 103 63 Stockholm 3, tillhanda senast den 10 sept. För att få deltaga i tävlingen skall tävlingsbrev vara märkta "Bildkruss nr 7". — Tre priser utdelas som vanligt, nämligen ett på 25, ett på 10 och ett på 5 kronor. Pristagarnas namn meddelas i Status oktobernummer.

ERIK RANSEMAR Kristofer Robertson gör en miss

När Calle Grusås hade gått satt Kristofer Robertson och funderade en lång stund. Han insåg nu att det var en nyhet som han hade missat. Han visste att Calle Grusås hade en osviklig intuition för händelser och kuriositeter. Det här med Nisse Petrusson och björnen var nog ändå en händelse och inte en kuriositet och förresten så brukade han inte försumma att rapportera in även kuriositeter till Tidningen. Sen fick redaktionssekreteraren avgöra om det var värt en publicering.

Men nu kändes det olustigt att skriva om det. Han hade själv varit med om händelsen, han var nu en huvudperson och det hade gått tre dagar. Han funderade allvarligt på hur han skulle bete sig. Han kunde inte skriva om det själv. Det tog emot helt enkelt. Någon annan kunde ju skriva i hans ställe. Någon annan kunde göra det i form av en intervju med honom.

Kristofer Robertson ringde till Pelle Hed och förklarade sammanhanget. Pelle Hed var allmänreporter på Tidningen och hade hela landet som arbetsfält. Han hade gjort sin stora grej en gång för många år sen, då han rådde låsa in sig på toaletten i Folkets Hus när han var där som referent på ett viktigt sammanträde. Han hade medan han stod och grejade med låset för att komma ut blivit åhörare till ett samtal mellan två toppgubbar inom stadens kommunalpolitik och blev på så sätt först med att avslöja att förhandlingar pågick om att sälja halva kommunens mark till ett storföretag från huvudstaden. Heds avslöjande ledde till att storföretaget backade ur

och han fick sedan i flera år syssla med att göra reportage om fotvandringar i fjällen, kanalresor, utflyktsställen och andra ofarliga saker.

På så sätt kunde Tidningen behålla en i och för sig god skribent utan att behöva riskera att stöta sig med storannonsörerna. Hed hade skaffat sig så stora skulder och utgifter att han inte kunde byta anställning. Ingen annan tidning kunde betala honom den månadslön som Tidningen betalade. Hed var anpassningsbar och tog inte större skada av händelsen.

Hed kom ut till Kristofer Robertson på morgonen dan därpå. Han var lika käck och framåt som vanligt.

— Livet går runt som en kvarnvinge, sa han bullrande. Jag började min bana som kommunalreporter. Ska jag återuppliva dessa ungdomssynder eller är det dina synder, Kristofer, som jag ska skriva om?

— Jag vet inte om det är synder eller brister eller vad det är, sa Kristofer Robertson. Men en gammal journalistregel är att man inte skriver i ärenden som berör en själv eller ens familj och den regeln kanske passar in just nu.

— Du är alldeles för känslig för det här jobbet, Kristofer, sa Pelle Hed faderligt. Det du bäst känner till, är du väl den mest lämpliga att skriva om. Annars begriper jag inte mycket om skrivandets villkor.

— För mig är saken mer komplicerad än så, sa Kristofer Robertsson. Jag ligger inte bra till hos chefredaktören och skulle jag nu hamna i en ny kontroversiell historia där kommunstyrelsens ordförande är inblandad, så vore

jag väl definitivt stoppad i karriären.

— Vad tänker du bli, Kristofer, redaktionssekreterare eller allmänreporter? Chefredaktör kan du ju aldrig bli.

— Varför inte?

— Du har inga släktförbindelser i någon tidningsägarläkt, du är inte partipolitiskt verksam och du är inte någon man med goda förbindelser överhuvudtaget.

— Du har nog rätt, Pelle, men låt oss nu ta itu med artikeln, sa Kristofer Robertson. Har du lust att göra den i form av en intervju med mig?

— Vi börjar med dig, sa Pelle Hed, så får vi väl se vad det blir av det hela. Berätta rakt upp och ner vad du har upplevt, så ska jag skriva.

Så berättade Kristofer Robertson återigen om den där dagen då han och Igor och Tibor gick ut i Tänkeskogen utan en tanke på att något skulle hända och då de träffade Nisse Petrusson sittande högt uppe i ett träd.

— Det är ju inte mycket att skriva om, sa Hed när Kristofer Robertson kommit så långt i sin berättelse.

— Det var bra det, sa Kristofer Robertson. Men nu ska jag berätta vad som hände sen och som gör att vi nog trots allt måste skriva om det.

Så berättade Kristofer Robertson om Karl Karlssons förhör och om Calle Grusås besök och om hans uppfattning om Calles förmåga att ana sig till nyheter och att sprida dom i trakten. Hed var ögonblickligen på det klara med att det nu gällde att vara snabbt färdig med artikeln. Han beslöt också när han hört Kristofer Robertson återge Calle Grusås samtal med Karl Karlsson att

Det här kanske bara är dikt eller är det dikt med verklighetsbakgrund? Läs och bilda er en uppfattning. Ni får sedan gärna skriva till redaktionen och komma med synpunkter. Skriv då samtidigt om ni medger publicering av det ni skriver eller om det endast får vara synpunkter personligt till författaren.

få en intervju med Karl Karlsson. Både Pelle Hed och Kristofer Robertson ansåg det bäst om Hed gick dit ensam. Kristofer Robertson följde honom en bit på vägen för att visa fram till det hus där Karl Karlsson bodde.

Karl Karlsson var hemma men han blev inte glad när han fick höra vem besökaren var. Han kunde samtidigt inte neka Pelle Hed ett samtal och han släppte motvilligt in honom. De gick in i Karl Karlssons arbetsrum.

Pelle Hed var en gammal erfaren journalist. Han gick rakt in i frågeställningen:

— Har ni några spår efter förövarna?

— Ni utgår ifrån att det är något brottsligt kring den här historien, sa Karl Karlsson avledande.

— Naturligtvis, eftersom polisen är inkopplad, sa Hed.

— Jag skulle inte dra så snabba slutsatser om jag vore journalist med brott som specialitet, sa Karl Karlsson.

— Låt oss lägga filosofin på hyllan, sa Pelle Hed. Ge mig istället den version ni för dagen vill släppa ut så ska jag be att få komplettera med frågor efter den redogörelsen.

Karl Karlsson plockade sakta bland sina anteckningar som han ryckt loss från sin anteckningsbok. Han tog försiktigt i dom som om dom var mycket dyrbara.

— Situationen är den att vi har en anmälan från en högt uppsatt kommunalman att han skrämts upp i ett träd vid en promenad i Tänkeskogen. Före-

målet som skrämde honom har angetts vara en björn. Huruvida det var en björn som skrämde honom eller ej kan inte med säkerhet avgöras, eftersom dom enda vittnen som finns — det är tre stycken personer som också var ute och gick vid samma tidpunkt — inte har observerat någonting av vikt. Vid förhör med dessa personer har inget framkommit som ger en klar och entydig beskrivning av händelsen. Däremot finns det vissa oklarheter i ett av vittnenas agerande.

— Vilket vittne är det, insköt Hed.

— Ett av vittnena är journalist, sa Karl Karlsson sakta. Trots detta har han icke skrivit en rad om sina iakttagelser eller om händelsen i övrigt. Skulle ni ha gjort detsamma i samma situation?

— Troligen inte, sa Pelle Hed.

— Just som jag förmodar, sa Karl Karlsson belåtet med svaret. Ert svar är mycket intressant, mycket intressant. Det är något mystiskt i den här historien.

— Så ni misstänker Kristofer Robertson då, frågade Pelle Hed. Tror ni att det är han som släppt loss björnen eller tror ni bara att han vet något som han döljer för er?

— Jag har inte sagt att jag misstänker Kristofer Robertson, sa Karl Karlsson lugnt. Jag har bara sagt att det är något som inte stämmer i hans vittnesmål.

— Ni tror alltså att han vet mera? Vad är er arbetshypotes i den här härvan? Tror ni att det finns en björn i Tänkeskogen som strövar fritt omkring där?

— Jag har inte hunnit fram till någon hypotes ännu, sa Karl Karlsson.

Pelle Hed skyndade sig tillbaka till Kristofer Robertson.

— Sätt dig, Kristofer, sa Pelle Hed. Du har inte rent mjöl i påsen. Karl Karlsson anser dig vara en synnerligen misstänkt person.

— Skämta inte om så allvarliga ting, sa Kristofer Robertson lugnt.

— Det är fakta, sa Pelle Hed kort. Han tycker det är misstänkt att du inte skrivit något om händelsen med björnen.

— Vilken björn, sa Kristofer. Jag har inte sett någon.

— Det är riktigt. Men för polisen är det en händelse med en björn inblandad.

— Nej, för Nisse Petrusson är det en björn inblandad, sa Kristofer Robertson, och Karl Karlsson har helt och hållet svält Nisse Petrusson version.

— Det här kan bli allvarligt för dig, sa Pelle Hed. Jag har näsa för sådant här. Du kan inte bara sitta och vänta på att Karl Karlsson ska avsluta det hela.

— Jag vet, sa Kristofer Robertson. Det är därför jag har ringt till dig.

— OK, sa Pelle Hed. Och nu vill jag tala med de två andra förhörsoffren. Vi får slå fram deras uttalanden kraftigare än din version, det blir säkrast för dig.

— Du kommer inte att bli utan uttalanden, sa Kristofer Robertson förhoppningsfullt. Frågan är om du vågar skriva allt vad dom säger. Inte ens du har oinskränkt yttrandefrihet i Tidningen.

RHL INFORMATION

När våren kom till Skattehuset i Stockholm sjöng Fhlistarna

Den 10 maj samlades 147 Fhlistare till den traditionella kursavslutningen. Som vanligt var det god stämning redan från början. Mötesförhandlingarna var korta som de skall vara en sån här kväll men som vanligt överskred vi den där klassiska halvtimmen som Lennart pratar om varje majmöte. Men man kan ju inte slarva bort hela månadmötet bara för att det är vår.

Att våren var kommen till Skattehuset märktes från första stund. På mötet talades om sommarresor, lövkrattning och blommor på Älta. Båten på Älta är reparerad, fick vi veta. Vaktmästare ska vi ha och sedan är det då bara för sommaren att göra sitt intåg.

På kursavslutningen nöjer vi oss inte med den gamla vanliga lokalen utan disponerar två salar — en för mötesförhandlingar och gymnastik och en för det övriga programmet.

Schottis och utställningar

Efter mötesförhandlingarna visade Ulla von Sydow upp en bukett gymnastiserande Fhlistare, det är alltid ett mycket uppskattat program som i år hade ett nytt inslag — gymnasterna dansade schottis med många olika turer. Ett trevligt sätt att motionera tyckte vi allesammans.

Så gick vi till den andra lokalen, där vi kunde beskåda utställningen av alster från våra grupper i porslinsmålning, vävning, lampskärmssömnad och flamsk vävnad. En del av deltagarna i de här kurserna håller visst på att bli proffs — jag tyckte i alla fall att i år

hade de överträffat sig själva. Vi gick runt och beundrade rutiga mattor, randiga dukar, enfärgade och brokiga vävnader, buktiga lampskärmar med fransar och vackert målat porslin. Ändå var detta bara en del av allt som våra flitiga Fhlistare knåpat med under vintern. Det var nog många som tänkte, att nästa år skall jag minsann vara med.

Sång av 147 Fhlistare

Först på programmet efter lokalbytet stod sång och musik av gitarrkursen. Tord Malmberg ledde sin grupp och de sjöng och spelade av hjärtans lust. Tänka sig — 147 Fhlistare var aldeles tysta (nästan). Och allesammans sjöng vi med i refrängen till "Gullegulla ho-ho som en gök... två rum och kök..." Och vi kände ännu mer att det var vår.

Så kom klänningarnas mångfald. Det var finklänningar och bomullsklänningar, det var blommigt och brokigt — ja, en riktig vårbukett. Som kronan på verket fick vi se en finsk byggedräkt som kunde hävda sig väl i vilket folkdanslag som helst. Både Fhlistare mannekångande damer och deras klänningar blev vederbörligen beundrade. För att inte tala om hattarna. Det där med våren och damernas hattar tycks hänga ihop. Vi fick veta att de fina hattarna var tillverkade av små tygrester, gamla blusar och kasserade hattar. Det finns en lärd teori som handlar om materiens oförstörbarhet. Den fick vi se i praktiken nu.

Vi drack förstas kaffe, pratade av oss och hade trevligt. Vi köpte lotter av bibliotekskommittén — fina vinster var det minsann. En händelse som ser ut

som en tanke — nummer 34 utföll med vinst — en kilo kaffe. Gissa vem som hade nummer 34?

Som sista programinslag sjöng sångkören under Ingemar Söderbergs ledning. Hela Skattehuset fylldes av "Sköna maj välkommen" och "Glad såsom fågeln i morgonstunden" och andra väcklingande sånger. Det var ju tur att vi fick höra hur kören låter innan den reser till Wien. Nu vet vi att uppsjöningarna där kommer att klaras med den äran.

Goda ledare

Resultatet av våra kurser hade naturligtvis inte blivit vad de blev utan sakkunnig ledning. Gunborg Sjölund — sömnad och vävning, Alefina Lindkvist — porslinsmålning, Britta Modin — hattsömnad och Marianne Kristiansson — lampskärmssömnad har all heder av sitt arbete. Vi känner dem också så väl numer, att vi betraktar dem som medlemmar i Fhlist, och vi hoppas att de kommer att fortsätta att leda våra kurser.

Vi hade celebret besök på den här kursavslutningen. Bengt Dahlström från RHL var med från början till slutet. Var det bara jag som tyckte, att det var bra att förbundet fick se hur duktiga våra Fhlistare är?

Så var då ännu en kursavslutning avverkad. Alla tackade alla och sedan tog Gunnar Molthun vid — det blev förstas dans.

När vi gick till tunnelbanan regnade det, men det gjorde ingenting för det var ju vårregn.

Anna-Greta Johansson

När man vill se idyllen åker man från Jönköping till Hjo på utflykt

En gång hade Hjo en järnväg med ståtliga lok och vagnar. Nu får Hjo-borna bara se och minnas.

Jönköpingsortens Konvalescentförening är inget undantag då det gäller att göra en värdig avslutning på vårsäsongens föreningsarbete. I enlighet med tidigare tradition abonnerades en buss och i år företogs en rundresa i fager västgötabygd.

Från Jönköping riktade vi in oss på Falköping som vi passerade i sakta mak. Efter vederbörligt tillstånd besökte vi så på vägen mot Skara Herrgården Stora Bjurum, som omfattar nästan en hel socken. Huvudbyggnaden härstammar från 1500-talet, men har anor ända från 1400-talet och har ägts av bl a ätterna Ormson, Tott, Soop, Stenbock, Lillie m fl. Äges nu av bilkungen i Jönköping Mats Hultgren. Stora Bjurum hade tills förra året ett brännvinsbränneri. De stora potatisåkrarna tillsammans med Hornborgasjön har gjort att tranorna på sin väg mot norden rastar här och blivit en turistattraktion av stora mått. Godset hade 300 mjölkkor som producerade ca 4 000 liter mjölk dagligen.

Vi fortsatte så till Skara där ett uppehåll gjordes. Vi stannade till vid den gamla vackra historiska domkyrkan. Av en händelse fick vi en guide som

gav oss en ingående beskrivning av kyrkans tillkomst någon gång på 1000-talet. Mycket vore att berätta om dess skiftande historia genom tiderna. I kyrkorna begravdes tidigare sk ståndspersoner och i Skara domkyrka vilar bl a överste Erik Soop, han deltog som officer i det 30-åriga kriget. Bland dyr-

barheter i kyrkan fanns en nattvardskalk av rent guld värd 1½ miljon kr skänkt just av denne Soop. Skara som är en mindre gammal stad har en pittoresk gammal bebyggelse som är sevärd, nämnas kan också Krönikerbrunnen på torget. Kråks herrgård m m är sevärdheter.

På vägen mot Skövde passerar man den gamla exercisplatsen Axvalla Hed. Övningsplats sedan 1700-talet för Västgöta och Skaraborgs regementen. Efter några kilometer har vi kommit till Stora Ekebergs sanatorium, vi gör inget besök där denna gång. Vi kommer så till Varnhem med dess klosterkyrka, där bl a Birger Jarl sover sin sista sömn. Man kan icke undgå att göra ett kort besök där, med tanke på kyrkans och munkklostrets historia, som är från 1100-talet. Glanstiden var under folkungaättens tid.

Vi fortsätter till det egentliga målet Skövde stad. Genom turistbyrån hade en guide ordnats och en rundtur i staden med omgivningar vidtogs. Ingen som kommer till Skövde kan undgå ett besök på Billingen med dess utsikt över västgötabygden, ja, långt över Vättern in i Småland. Man kan heller icke undgå ett besök på den förnäma jätteanläggningen Billingeus. Skövde är Skaraborgs läns största stad. Militär- och industristad. Tre regementen, stora industrier som Volvo-Skövdeverken, Gullhögens bruk, Ytong AB, Rockwool m fl. Bland sevärdheter kan nämnas Kulturhuset Oden, Livets brunn på torget och mycket, mycket annat.

Tiden går fort då man vill se och vara med om det mesta, vi måste ändå

En sommarstuga vid havet

Konvalescentföreningen Lövsta äger en sommarstuga i Kni-vingen ca 2,5 km från Holmsund.

Ändamålet med stugan är att hjärt- och lungsjuka och f d sådana skall få möjligheter att för en billig penning få en tids avkoppling och ett utflyktsmål.

I stugan finns allt utom sänglinnen.

Sängplatser för 4 personer.

Gasolplatta.

Goda fiskemöjligheter. Båt och vissa fiskeredskap finns.

Hyreskostnaderna är 10:— dygnet för stugan. Nedsättning av avgiften kan beviljas.

I juli och augusti brukar uthyrningstiden begränsas till två veckor.

Vill Du hyra stugan så anmäl Dig till:

Harald Holm, Eriksdalsvägen 4, 913 00 Holmsund,

tel. 090/404 23 eller

Florence Persson, Tegsvägen 2 A, 902 37 Umeå,

tel. bost. 090/11 91 27

arb 090/16 10 00

fortsätta och Hjo nästa. Den gamla idylliska badorten i den del av Västergötland som kallas Guldkroken vid Vätterns västerstrand. Staden har 5 000 innevånare och är känd sedan 1400-talet. De gamla badvillorna och parken vittnar om en svunnen tid. Staden har till stor del behållit sin karaktär av en liten idyllisk småstad, även om det nu finns ett tempererat bad och ett modernt hotell Bellevue.

Så vände vi åter kylaren mot smålandsmetropolen och alla var vi rörande eniga om att vi även i år haft en lyckad utflykt.

Gustav Englund

Många konferenser planeras i höst om kultur och fritidssysslor

Handikapputredningen arbetar nu med frågan hur handikappade ska kunna få bättre tillgång till kultur och fritidssysselsättning.

För att få veta mera om vilka svårigheter handikappade har att få del av kultur och fritidssysselsättning har handikapputredningen tagit initiativ till att en rad konferenser ordnas hösten 1973. Avsikten med konferenserna är att skapa en debatt i dessa viktiga frågor och att ge handikapputredningen och andra bättre kunskap om handikappades önskemål, behov och problem.

Omkring 10 konferenser kommer att ordnas under tiden augusti—oktober 1973. Konferenserna ordnas gruppvis efter handikappets art för att ge samlad och ingående kunskap om varje grupps situation. Till två av konferenserna kommer att inbjudas deltagare från alla handikappgrupper.

Varje konferens kommer att pågå två dagar och antalet deltagare blir omkring 25. Konferenserna bekostas av socialdepartementet och ABF och de blir därför gratis för deltagarna.

ABF ordnar konferenserna i samarbete med handikapporganisationerna och handikapputredningen.

RMH blev riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH) vid extramöte

Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) hade extra årsmöte den 19 maj 1973 i Stockholm. Vid mötet beslöt ombuden för landets nio lokalföreningar — med totalt ca 5 000 medlemmar — enhälligt att rekonstruera förbundet. Nya stadgar antogs och ett förbundsråd med en representant för varje lokal förening ersätter nu den tidigare styrelsen. Årsmötet beslöt att ett förbundskansli skall upprättas i Stockholm så snart de nödvändiga resurserna härför skapats.

Årsmötet betonade att målet för förbundets arbete skall vara detsamma som för det tidigare RSMH, vilket under namnet av RMH startade 1967. Detta innebär att förbundet och dess lokalföreningar skall även framdeles i första hand verka som intresseorganisation av och för "konsumenter" av psykiatrisk vård. RSMH skall liksom hittills vara medlem i Handikappförbundens centralkommitté, HCK, och fortsätta samarbetet med övriga sk R-förbund, bl a genom att ingå i redaktionsutskottet för pockettidningen R.

Nya lagar och regler

Från den 1 juli är det en del nya reformer som träder i kraft. Bland annat den statliga rätts hjälp som människor med låga inkomster ska kunna utnyttja. Vidare blir det nya lagar om miljöfarliga varor. Prisregleringen skärps och det blir nya regler för kontroll av volym och vikt av färdigpackade varor.

Hur mycket det kommer att kosta att använda sig av den allmänna rätts hjälpen kommer att bero på den inkomst man har. Tjänar man under 22 000 kr om året kommer det att kosta 50 kr. Har man försörjningsbörda får man tjäna mer. Om man har underhållningsskyldighet mot tex fem personer får man tjäna upp till 40 000 kr och ändå betala 50 kr. Sen stiger avgiften upp till 60 000 kr i årsinkomst. Tjänar man mer får man ingen rätts hjälp om man inte är underhållsskyldig.

Meningen är att det ska bli en statlig advokatbyrå i varje län. De kommer att inrättas så småningom. Till slut ska det bli 30 stycken i landet.

Omskolningsbidragen höjs till 665 kr i mån. för gifta och 615 kr för ogifta. Starthjälpen som ingår i flyttningsbidraget blir 1 500 kr för familjeför-sörjare.

Arbetsterapi och Hobbymaterial

Skinn, läder och pälskinn för alla ändamål.

Verktyg och tillbehör för skinn- och läderarbeten.

Arbetsattsar i rikhaltig sortering.

Sadelgjord såväl mönstrad som enfärgad i 30 färger.

Väskhandtag i pärlbambu, rotting, trä och metall.

Mosaik i olika utföranden.

Pärlor och Stenar av trä, glas, kristall och metall.

Halsbandslås; Broschnålar och Manschettknappmekanismer i olika utföranden.

Träspån i olika färger.

Spånlampor, naturella och färgade.

Begär prislista och prover.

SUNE ENGLUND AB, 701 04 Örebro

Postbox 266
Tel. 019/13 60 65

SOMMARNATTEN VILAR TRYGG
INVID EKERÖ KYRKA
LJUDER DET KLOCKKLANG
I TYSTNADEN
ÄR DET FRÅN HAVET.

Foto: Mark Markefelt

Erik Ransemar

Valkollekt för handikapp- verksamhet

Söndagen den 16 september är det allmänna val och då genomför scouter, rödakorsare och medlemmar i handikapporganisationerna den traditionella insamlingen för handikappverksamhet. Det blir bösskramling vid vallokaler och postanstalter. Alla röstande ska få chansen att ge sitt bidrag. Valkollekten 1970 inbringade 2 289 049 kronor. Handikapprörelsen fick då dela på ca 1 miljon kronor. Pengarna har använts till bl a rehabilitering i utlandet för reumatiker, sommargårdsverksamhet för astma- och allergisjuka barn, barnkoloniverksamhet, ungdomsledarutbildning, läger och aktivering av utvecklingsstörda barn.

Den här gången får den övervägande delen av handikapprörelsen som samarbetar i HCK en bättre andel, nämligen drygt 31 procent, DHR får 15 procent, Röda korset 33 och Scouterna 20 procent.

I varje län har det bildats organisationskommittéer med representanter för de fyra samverkande organisationerna — Svenska röda korset, Svenska scoutrådet, HCK och DHR.

Alla som har möjlighet bör ställa upp utanför vallokalerna den 16 september. Det behövs många frivilliga krafter. Ta kontakt med HCK i Ditt län så får Du veta hur Du kan hjälpa till!